

INNEHÅLL

Förord	5
DEL I HUR ANPASSAR VI OSS BÄST MOT EN LÄGRE EKONOMISK TILLVÄXT?	
Kapitel 1. Att välja 80-tal	
<i>av Gunnar Eliasson</i>	15
1.1 Inledning	15
1.2 Bakgrund	17
1.3 Problemet	19
1.4 Vilken tillväxt vill vi ha?	20
1.5 Att välja 80-tal	22
1.6 Valproblemet – en illustration	23
1.7 Studiens uppläggning	27
1.8 Huvudresultaten	28
1.9 Strukturomvandlingen	32
1.9.1 Industrin	32
1.9.2 Arbetsmarknaden – trögörlig och inflationsskapande?	34
1.9.3 Rörligheten	35
1.9.4 Brist på arbetskraft?	35
1.10 Balansproblemen	36
1.10.1 Sysselsättning	37
1.10.2 Inflation	37
1.10.3 Offentlig sektor	38
1.10.4 Utrikeshandel	38
1.10.5 Ränta och räntabilitet	39
1.10.6 Fördelning, rättvisa och tillväxt	39
1.11 Mot balans 1985 – en omöjlig prognos?	41
1.11.1 Den externa balansen	45
1.11.2 Känslighetsanalys	46
1.11.3 Förloppet 1979–1985	48
Exkurs. Många parallella angreppssätt – några ord om metodiken i denna långtidsbedömning	52
<i>av Gunnar Eliasson</i>	

DEL II FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR EKONOMISK TILLVÄXT

Kapitel 2. Orsakerna till 1970-talets ekonomiska kris	
<i>av Bo Carlsson</i>	63
2.1 Kortsiktiga störningar har fått ekonomierna i marknadsmässig obalans	63
2.2 Långsiktiga yttre tillväxtbetingelser i historiskt perspektiv	65
2.2.1 Internationell jämförelse	65
2.2.2 "Tillväxtpuckeln" i Sverige 1945–1953	72
2.2.3 "Tillväxtpuckeln" i Sverige 1959–1969	74
2.2.4 Efterkrigstidens ekonomiska utveckling i Sverige – en sammanfattning	76
2.3 Sammanfattning av krisens orsaker	78
Kapitel 3. De framtida långsiktiga tillväxtmöjligheterna	
<i>av Bo Carlsson</i>	79
3.1 Det internationella perspektivet	79
3.1.1 Gynnsamma faktorer hittills under efterkrigstiden	79
3.1.2 Försvagade tillväxtfaktorer framöver	83
3.2 Det svenska perspektivet	87
3.2.1 Försvagade tillväxtbetingelser även i Sverige	87
3.2.2 Underskattas tillväxtmöjligheterna?	89
3.3 Avslutande synpunkter	92
Kapitel 4. Störningar i anpassningen – inflation och marknadssystemets funktioner	
<i>av Gunnar Eliasson och Bo Carlsson</i>	93
4.1 Inflationens inverkan på tillväxten	93
4.1.1 Generella samband	93
4.1.2 Inflationens inverkan på den svenska ekonomin de närmaste åren	99
4.2 Det ekonomiska systemets effektivitet	101
4.2.1 Det internationella ekonomiska systemets effektivitet	102
4.2.2 Den svenska blandekonomin i fara – minskad marknadsmässighet?	105
4.3 Ökad inflation och minskad marknadsmässighet i kombination	112

DEL III KALKYLER 1978–1985

Kapitel 5. Industriländer med samma problem

<i>av Gunnar Eliasson och Eva Christina Horwitz</i>	119
5.1 De internationella tillväxtförutsättningarna	120
5.2 Europas sysselsättningsproblem	121
5.3 Lönsamhetskris och stagnation?	122
5.4 Hur stor är risken för ett kraftigt inflationistiskt uppsving i industriländerna?	124
5.5 Inflationen fram till 1985	125
5.6 Tillväxten inom OECD-området fram till 1985	127
5.7 Världshandeln	130
5.8 Svensk utrikeshandel	131

Kapitel 6. Kalkyler för 80-talet

<i>av Bengt-Christer Ysander</i>	134
6.1 Konjunkturrell återhämtning och strukturell anpassning – långsiktsskalkylernas frågeställningar	134
6.2 LB-modellen	136
6.3 Kalkylernas uppläggning och genomförande	139
6.4 Utgångspunkter	143
6.5 Den långsiktiga resursutvecklingen	145
6.6 Kapitaltillväxt och produktivitetsutveckling	149
6.7 En jämförelse med den statliga långtidsutredningen	155
6.8 Resursanvändningen	158
6.9 Vinster, löner och skatter	160
6.10 Kalkylvariationer	163
6.11 Alternativa utvecklingsvägar	168

DEL IV MARKNADER

Kapitel 7. Kreditmarknad, resursstyrning och investeringar

<i>av Gunnar Eliasson under medverkan av Jan Södersten</i>	179
7.1 Kreditmarknadens institutioner och funktioner	179
7.2 Lönsamhetskrav, sparandebrist och resursfördelning i en tillväxtprocess	181
7.3 Finns en sparandebrist?	183
7.4 Finns en internationell standard för svenska förräntningskrav?	189

7.5	En höjd svensk realränta 1985?	190
7.6	Extern balans och utlandsupplåning	193
7.7	Lönsamhet och investeringar – en enkel illustration	197
7.8	Vad menar vi med en investering?	200
7.9	Resursernas fördelning på rätt användningar	202
7.10	Lönsamhetskrav, inflation och tillförsel av riskkapital i industrin 1977–1985	204
7.11	Tillväxtbefrämjande företagsbeskattning?	211

Kapitel 8. Utvecklingen på arbetsmarknaden

	<i>av Bertil Holmlund</i>	215
8.1	Inledning	215
8.2	Aktuell och historisk utveckling	215
	8.2.1 Arbetslöshetsflöden och personalomsättning	215
	8.2.2 Den geografiska rörligheten	220
	8.2.3 Internationell utblick	222
8.3	Sysselsättning och arbetskraftsutbud	225
	8.3.1 Inledning	225
	8.3.2 Bestämningsfaktorer för arbetskraftsutbudet	226
	8.3.3 Sysselsättning och arbetskraftsutbud	228
8.4	Utvecklingslinjer och avvägningsproblem i sysselsättningspoliti- ken	229
	8.4.1 Sysselsättningspolitikens inriktning	229
	8.4.2 Den sysselsättningsbevarande politikens effekter	230
	8.4.3 Arbetsmarknadens signalsystem och sysselsättningspoliti- kens avvägningsproblem	232

DEL V SEKTORER

Kapitel 9. Offentlig ekonomi i tillväxt

	<i>av Bengt-Christer Ysander</i>	239
9.1	3 x 300 offentliga sektorer	239
9.2	Offentligt ägande och offentlig utbudsstyrning	244
	9.2.1 Hur pass socialiserade är vi?	244
	9.2.2 Den offentliga sektorns roll som arbetsgivare och investere- rare	245
	9.2.3 Utbudsstyrningen	248
	9.2.4 Konkurrens och decentralisering	249

9.2.5	Offentligt sparande och förmögenhetstillväxt under 1980-talet	250
9.3	Offentlig efterfrågestyrning	254
9.3.1	Tjänsterevolutionen	254
9.3.2	Från generaler till konsumentvägledare	255
9.3.3	Privat kontra offentlig konsumtion	255
9.3.4	En internationell jämförelse	258
9.3.5	Den svårvärderade sektorn	259
9.3.6	Offentlig konsumtion under 1980-talet	264
9.3.7	Den offentliga efterfrågans multiplikatoreffekter	265
9.3.8	Den offentliga efterfrågans acceleratoreffekter	269
9.3.9	Utbytbarheten mellan privat och offentlig konsumtion	272
9.3.10	Vilken sektor skapar mest och bäst jobb?	274
9.4	Den kommunala efterfrågeexpansionen	276
9.4.1	De växtkraftiga kommunerna	276
9.4.2	Ett historiskt perspektiv	277
9.4.3	Utgiftsexpansionen under senare år	282
9.4.4	Den kommunala finansieringen	285
9.4.5	Kommunal resursanvändning 1964–1977 – en ekonomisk ansats	287
9.4.6	En alternativ utvecklingsväg för kommunala utgifter	291
9.4.7	Finansieringsalternativet och skattekonsekvenser	293
9.5	Offentlig pris- och inkomststyrning	294
9.5.1	Offentliga budgetar som inkomst- och prispolitiskt instrument	294
9.5.2	Några internationella jämförelser	294
9.5.3	Skatte- och subventionskvoter	298
9.5.4	Två fördelningsstrategier	300
9.5.5	Synliga bidrag och osynliga skatter	301
9.5.6	Avgiftsfinansieringen	303
9.5.7	Fördelningspolitikens gränser	306
9.5.8	Skatteinpassningen	307
9.6	Fördelning och finansiering	308
9.6.1	Skattedilemma inför 80-talet	308
9.6.2	Fördelningsproblemet	310
9.6.3	Rättviseproblemet	311
9.6.4	Alternativ för 80-talet	312
9.6.5	Utjämnad inkomstbildning före skatt	312

9.6.6	Försäkringslösningar	313
9.6.7	Utgiftsskatter	314
9.7	Växtproblem i en offentlig ekonomi	316

Kapitel 10. Industriproblem inför 80-talet

	<i>av Bo Carlsson och Märtha Josefsson</i>	318
10.1	Inledning	318
10.2	Minskad konkurrenskraft i råvarusektorerna	320
10.2.1	Stort råvaruberoende	320
10.2.2	Råvarornas konkurrenskraft försvagad	321
10.3	Har resursallokeringen varit felaktig?	323
10.3.1	Råvarusektorerna; minskat bidrag, oförändrad resursandel	323
10.3.2	Lörsamhet, produktion och investeringar i olika industribranscher 1950–1977	325
10.4	Industrins lörsamhet	333
10.5	Den aktuella situationen och framtidsutsikterna i några krisbranscher	335
10.5.1	Klarar järnmalmsindustrin krisen?	335
10.5.2	Stålindustrins anpassningsproblem	339
10.5.3	Kan varvsindustrin överleva?	344
10.5.4	Svensk sjöfart i kris	347
10.5.5	Skogsindustrins produktionsförutsättningar	350
10.6	Kapacitetsutnyttjandet i industrin	359
10.7	Sammanfattning och slutsatser	363

DEL VI FÖRLOPPSANALYS

Kapitel 11. Total ekonomisk balans 1985?

	<i>av Gunnar Eliasson</i>	371
11.1	Två sätt att studera framtiden	371
11.2	Utgångsläget	373
11.3	Pengar, marknader och priser	375
11.3.1	Förloppet i en monetär ansats	375
11.3.2	En oundviklig inflationsvåg?	377
11.4	Konjunkturvariationer kring referensfallet	380
11.4.1	Förloppet i referensfallet	380
11.4.2	Om löneutvecklingen blir annorlunda	382
11.4.3	Om även omvärldsutvecklingen blir annorlunda	384
	Litteratur och källor	391